

WMO-arrangementen en de rechter

14 maart 2019

Deze Beraadsgroep kent vijftientig deelnemers. Voor de pauze zal John van der Pauw de deelnemers informeren over de resultaatgerichte Almeerse WMO-arrangementen en uitspraken van de hoogste rechter over de resultaat-gerichte WMO-voorziening huishoudelijke hulp..

Na de pauze is er ruimte voor de actualiteit van het minimale bestaan in Almere. Tijdens het rondje Klachten, Wensen en Verlangens krijgt iedere deelnemer de mogelijkheid om zijn eigen ervaringen met het bestaan op minimumniveau te bespreken.

Meedoen en de Wet maatschappelijke ondersteuning

Voorgeschiedenis

In de negentiger jaren van de vorig eeuw kende de rijksoverheid een subsidieregeling voor woningen waar mensen vanwege een handicap niet meer gewoon in konden wonen: de Regeling Geldelijke Steun Huisvesting Gehandicapten. UWV – toen nog Gemeenschappelijk Administratie Kantoor (GAK) geheten - kende aan gehandicapten andere voorzieningen toe. Wie na het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd last kreeg van een beperking, kon niet bij het GAK aan kloppen.

Wvg

Mede vanwege de stijgende kosten van de voorzieningen is de verantwoordelijkheid voor de verstrekking van vervoersvoorzieningen, rolstoelen en woonvoorzieningen een verantwoordelijkheid van gemeenten geworden. Daarvoor is in 1994 de Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg) ingevoerd. Gemeenten moesten een verordening maken, aanvragen innemen en vervolgens besluiten nemen.

Wmo

In 2007 is de Wvg vervangen door de Wet maatschappelijke ondersteuning. Toen is de huishoudelijke hulp aan het verstrekkingenpakket toegevoegd. Gemeenten werden er verantwoordelijk voor dat iedereen mee kon doen. De meest recente verandering heeft de Wmo 2015 opgeleverd. Gemeenten horen de zelfredzaamheid en participatie van mensen met een beperking, chronische psychische of psychosociale problemen te ondersteunen. Die ondersteuning is er op gericht om mensen zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving te laten wonen. Gemeenten moeten ook voorzien in de behoefte aan beschermd wonen en opvang.

Verwachtingen

De wetgever verwacht van gemeenten een actieve inzet op het gebied van preventie en vroegsignalering. De lokale overheid heeft de taak om te voorkomen dat mensen aangewezen raken op (zwaardere) vormen van langdurige, maatschappelijke ondersteuning. Een gemeente kan kiezen om algemene voorzieningen aan te bieden ter voorkoming van individuele verstrekkingen.

Maatwerk

Gemeenten zouden maatwerkvoorzieningen gaan leveren voor mensen die op

WMO-arrangementen en de rechter

14 maart 2019

maatschappelijke ondersteuning zijn aangewezen en hierin zelf niet kunnen voorzien. Dat wil zeggen als die inwoners daar niet met behulp van gebruikelijke hulp, mantelzorg, met hulp van andere personen uit het sociale netwerk of met gebruikmaking van algemene voorzieningen er 'zelf' een mouw aan zouden kunnen passen.

Resultaatgebieden

Een van de elementen uit de Wmo 2015 is dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor het behalen van resultaten op een aantal gebieden. Het gaat daarbij om:

- zorg voor het huishouden
- verplaatsen binnen en buiten de woning
- lokaal en regionaal verplaatsen met een vervoermiddel
- het ontmoeten van mensen om sociale contacten aan te gaan

Kader

De regelmaker heeft gemeenten kaders meegegeven voor de besluiten die op basis van de Wmo2015 genomen dienen te worden. Zo moet de gemeente bij natura-voorzieningen vaststellen wat de te verstrekken voorziening is en wat het resultaat is dat met de voorziening wordt beoogd. Daarnaast moeten de ingangsdatum, de duur van de verstrekking en hoe de voorziening wordt verstrekt door de gemeente worden vastgelegd. Bij maatwerk PGB's gelden gelijksoortige kaders. Zo moet de gemeente vaststellen voor welk resultaat het geld bedoeld is en welke kwaliteitseisen gelden. Uit de beslissing hoort ook te blijken wat de hoogte is van het PGB en hoe dat is berekend. Daarnaast moet duidelijk zijn voor welke periode het PGB wordt toegekend, hoe de burger het PGB dient te verantwoorden en welke andere voorzieningen relevant zijn of kunnen zijn.

Almeerse resultaat gerichte verstrekkingen

Een aantal Almeerse individuele voorzieningen is omgezet in zogeheten resultaatgerichte arrangementen. Dat geldt voor de huishoudelijke hulp, de dagbesteding en de individuele begeleiding. De nieuwe arrangementen heten sinds 2018 'psychische en psychosociale problematiek', 'licht verstandelijke beperking', 'cognitieve achteruitgang / psychogeriatrische problematiek' en 'lichamelijke achteruitgang'.

Almeerse huishoudelijke hulp

Wie voorheen huishoudelijke hulp nodig had, omdat er sprake was van lichamelijke achteruitgang, krijgt nu – bijvoorbeeld - een arrangement met als specificaties:
lichamelijke achteruitgang Pakket A (HH);
levering in ZIN (zorg in natura);
geldig voor: 10-09-2018 t/m 10-09-2023;
(gemiddelde inzet): ;
aanbieder: Alfa & Zorg BV.

Kostenoverschrijding

De kosten van de arrangementen worden voor 2019 geschat op € 25.531.318, terwijl er in

WMO-arrangementen en de rechter

14 maart 2019

2019 budget is voor € 19.785.000. Dat levert een tekort op van € 5.746.318. Andersson Elffers Felix (AEF) heeft de verwachte kostenoverschrijding onderzocht. Uit dat onderzoek blijkt dat de pakketten Psychologie B en C (voor mensen met psychische/psychosociale problematiek) voor de grootste bijdrage aan het tekort zorgen. De grootste daling van kosten zit in het A-pakket van lichamelijke achteruitgang (huishoudelijke hulp). Volgens AEF is er geen aanleiding om aan te nemen dat de ondersteuning voor cliënten beter passend is (of wordt) door de verandering.

Steenbergen

Ook de gemeente Steenbergen kent de voorzieningen tegenwoordig 'resultaatgericht' toe. Zo besliste de gemeente Steenbergen dat een inwoner aanspraak had op de maatwerkvoorziening 'Huishoudelijk Ondersteuning Plus' met als te behalen resultaten '*een schoon huis en schone, draagbare en doelmatige kleding*'.

De betreffende inwoner van Steenbergen vroeg de gemeente na twee jaar om een ophoging van de ondersteuning. Op dat verzoek nam de gemeente Steenbergen een identiek besluit met daarin een verwijzing naar het leveringsplan dat de zorgverlener voor de Steenberger had opgesteld.

Bezwaar

Nadat de inwoner van Steenbergen bezwaar had gemaakt, handhaafde de gemeente dat besluit met een aanpassing van het leveringsplan. In het leveringsplan werd per ruimte van de woning vermeld welke werkzaamheden zouden moeten worden uitgevoerd, door wie en met welke frequentie. Voor de wasverzorging was in het plan vermeld welke werkzaamheden moesten worden verricht, door wie en met welke frequentie. De tijd die daar per activiteit voor nodig zou zijn ontbrak in het leveringsplan.

Centrale Raad van Beroep

De inwoner van Steenbergen is naar de rechter gestapt en kwam uit bij de hoogste rechter in kwesties met de Wmo. De Centrale Raad van Beroep (CRvB) heeft geoordeeld dat de burger en de zorgleverancier bij deze wijze van toekennen van een voorziening niet weten hoeveel huishoudelijke ondersteuning de gemeente heeft verstrekt. Dat is volgens de CRvB niet te rijmen met het rechtszekerheidsbeginsel.

De Steenbergerwist tot de uitspraak van de CRvB niet op hoeveel uur ondersteuning die mocht rekenen. Het leveringsplan was niet concreet genoeg. De rechter heeft nog laten weten dat de gemeente bevoegd is om beleidsregels vast te stellen om zo duidelijkheid te geven over wat een schoon en leefbaar huis is. Die regels mogen niet willekeurig zijn en moeten steunen op objectieve criteria en deugdelijk onderzoek. De rechter ook heeft laten weten dat overleg met gecontracteerde zorgaanbieders en cliëntenraden daarvoor niet toereikend is.

CRvB en Utrecht

De gemeente Utrecht heeft twee onderzoeksbureaus (KPMG Plexus en Bureau HHM) het rapport Normering van de basisvoorziening 'Schoon Huis' laten opstellen. Dat rapport was gebaseerd op een feitenonderzoek waarbij een onafhankelijke

WMO-arrangementen en de rechter

14 maart 2019

Expertgroep en een klankbordgroep met een goede afspiegeling van de cliënten betrokken waren. Dat rapport leidde tot een standaardnorm voor een 'Schoon Huis'. Zo'n onderliggend deugdelijk onderzoek met een standaardnorm vindt de CRvB afdoende als motivering voor een besluit van de gemeente.

De CRvB en Nijkerk

De gemeente Nijkerk dacht met een verwijzing naar het onderzoek van de gemeente Utrecht een resultaatgerichte voorziening te kunnen motiveren. De CRvB liet vervolgens weten dat een maatwerkvoorziening afgestemd moet zijn op de behoeften, de persoonskenmerken en de mogelijkheden van de cliënt. Daarbij hoort een onderzoek naar alle van belang zijnde individuele feiten en omstandigheden.

Volgens de rechter moet de gemeente afwijken van een norm als beïnvloedingsfactor(en) en/of het ontbreken van eigen kracht niet leidt tot een passende bijdrage in de zelfredzaamheid en participatie.

Bovendien moet het college meer uren verstrekken als het onderzoek uitwijst dat er bijzondere omstandigheden zijn waarmee in de urennorm geen of onvoldoende rekening is gehouden. Zo kan er een medische noodzaak zijn om een hoger niveau van hygiëne of schoonhouden te realiseren.

Omdat de motivering van het besluit van Nijkerk niet afdoende was, heeft de CRvB, net als de rechtbank, de resultaatberichtende beslissing door een vorige beslissing vervangen.

Daardoor kreeg de Nijkerker 6 uur huishoudelijke hulp per week in plaats van 4,5 uur

Standaardbrief

Een deelnemster merkt op dat lang niet alle gebruikers van huishoudelijke hulp op basis van de Wmo weten wat rechters vinden van de manier waarop gemeenten besluiten zouden horen te nemen.

Opgemerkt wordt dat het CBA een standaardbrief aan de deelnemers van deze Beraadsgroep kan toe sturen. Die brief kunnen de deelnemers dan verspreiden en / of zelf gebruiken.

De deelnemers stellen de ontvangst van zo'n standaardbrief op prijs.

Onafhankelijke Cliënt Ondersteuning

Een deelnemster vraagt waar je kunt aankloppen voor onafhankelijke hulp als het gaat om wat je mag verwachten in het kader van de uitvoering van de Wmo.

Voorheen konden burgers daarvoor terecht bij divers hulpverleners: van maatschappelijk werk en sociaal raadslieden tot en met MEE. Als dat nodig was konden die meegaan naar 'de gemeente' bij een aanvraag. Nu zit een groot deel van die onafhankelijke hulpverleners in het wijkteam. Daardoor kunnen die niet meer volledig onafhankelijk advies geven. Om toch onafhankelijke hulp te organiseren is de Onafhankelijke Cliënt Ondersteuning bedacht. De gemeente is doende met het opleiden van vrijwillige ervaringsdeskundigen.

Klachten, wensen en verlangens

WMO-arrangementen en de rechter

14 maart 2019

Wijkteam

Een deelnemster doet verslag van haar ervaringen bij het Wijkteam. De vrijwilligers van het wijkteam doen tijdens de spreekuren het werk door de burgers te woord te staan, terwijl de betaalde krachten zitten te telefoneren. Ze heeft dat telefonisch gemeld bij de gemeente.

Haar klacht werd afgedaan als onterecht.

Opgemerkt wordt dat een telefonische klacht geen effect zal sorteren. Een stapel schriftelijke klachten sorteert als regel meer effect.

De assistente in het Gezondheidscentrum

Een deelnemster heeft recente gebeld met haar gezondheidscentrum om iets te bespreken met de huisarts. Ze werd niet doorverbonden. De assistente wilde eerst informatie hebben die de deelnemster alleen met de huisarts wilde bespreken.

Er zal sprake zijn geweest van 'triage': het selecteren van klachten die wel of niet bij de huisarts horen. Mogelijk worden de antwoorden in een systeem vastgelegd.

Gewezen wordt op de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Als de deelnemster het niet in orde vindt dat een assistente haar vragen stelt omtrent haar gezondheid, kan ze schriftelijk een klacht indienen. Ze kan daarnaast bij de Autoriteit Persoonsgegevens vragen of de vragen van de assistente wel of niet in de haak zijn.

Gezond leven voor ouderen

Er is veel aandacht voor gezond leven voor jongeren. Is gezond leven voor ouderen ook een zorg voor de gemeente? Wat doet de gemeente daarvoor?

Is er sprake van voorlichting over gezond leven specifiek gericht op ouderen?

Wie doet dat?

Is er een voorziening waarmee ouderen de meerkosten van gezond leven kunnen bestrijden?

Uitkering voor jongeren

Er zijn jongeren die al ruim vier jaar leven van een uitkering en die niets doen. Ze worden door Sociale Zaken niet lastig gevallen met reïntegratietrajecten.

Wat doet de gemeente om die jongeren wel te activeren en uit de uitkering te krijgen?

Stadspas

Prijzen stijgen harder dan de bijstandsuitkering. Het wordt steeds moeilijker om rond te komen. In de politiek duikt regelmatig de 'Stadspas' op als wondermiddel.

Wanneer komt het daar eindelijk eens van?

Vrijwilligers

Veel werk wordt tegenwoordig door vrijwilligers verzet. Organisaties die vrijwilligers gebruiken kunnen vrijwilligers een onkostenvergoeding geven. De Schoor heeft daar budget voor. Maar de professionals bepalen voor de vrijwilligers hoe dat besteed wordt.

Waarom krijgen vrijwilligers geen keuzevrijheid?

14036

WMO-arrangementen en de rechter

14 maart 2019

Wie belt met 14036 krijgt veelal iemand aan de telefoon die niet in staat is om de juiste antwoorden op vragen te geven. Vervolgens wordt de beller gevraagd waar het om gaat en doorverbonden. De volgende ambtenaar vraagt dan weer waar het om gaat en verbindt de vragensteller verder door. Bij de derde medewerker op het stadhuis moet de Almeerder dan weer zijn of haar verhaal herhalen.

Kan dat niet anders? Is het echt niet mogelijk om er voor te zorgen dat iemand maar een keer zijn of haar verhaal moet vertellen?

Betaalbaar wonen

Huurhuizen in Almere zijn erg duur. De GoedHuurwoningen zouden maximaal € 550 kale huur kosten. Daar vraagt De Alliantie nu € 720 voor. Dat is toch vreemd.

Kunnen de huren in Almere niet omlaag?

Er zouden 2.000 tot 2.500 sociale huurwoningen bijkomen van 2018 tot 2022. Dat zijn meer dan 500 per jaar. Er staan weer woningen van de Almeerse corporaties te koop. Volgens het CBS zijn er in 2018 maar 326 vergunningen voor nieuw te bouwen huurwoningen afgegeven. Dat is voor alle huurwoningen en veel minder dan 500.

Wat gaat er gebeuren om Almere betaalbaar te houden voor mensen die huurtoeslag nodig hebben?

Huishoudelijke hulp

De gemeente Almere geeft beslissingen over huishoudelijke hulp af zonder te melden op hoeveel uur hulp per week de Almeerder mag rekenen. Volgens de Centrale Raad van Beroep is dat niet juist. Mensen moeten zekerheid krijgen.

Wat gaat de gemeente Almere er aan doen om correcte besluiten met een vermelding van het aantal uren huishoudelijke hulp af te geven?